
UVIJEK SA ISTINOM

Branko Banjević

Pozdravljam vas u ime Matice crnogorske i svoje ime. Zahvaljujem što ste došli danas da odamo poštovanje liku i djelu velikog naučnika, velikog čovjeka, velikog borca za - Crnu Goru i njenu slobodu, za slobodnog čovjeka i njegove slobodne odnose. Pavla Mijovića znam od šezdesetih godina, kao i mnoge njegove kolege, koji su se borili za istinu, koji su se borili za napredak ovog prostora u svakom pogledu, pa i naučnom, prosvjetnom, i književnom. Pavle je sve njih na neki način objedinjavao. Zašto? Pavle je vrlo rijetka ličnost u nauci. Imao je dar naučnika, dar umjetnika, dar pisca. Tom svojom svestranom darovitošću Pavle je objedinjavao borbu naučnika, kulturnih radnika koji su se zalagali za slobodu Crne Gore, za demokratski napredak našega društva. Pavle Mijović je živio u paradoksu cijeloga života. Kako? Kakvom paradoksu? Fizičkom - Pavle je bio teški invalid. Zamislite teškog invalida koji je izdržao četiri godine antifašističke borbe i nosilac je Partizanske spomenice. Pavle Mijović nije nikakve povlastice imao učestvujući u borbi. Sve muke boraca, običnih boraca koji su snosili sve patnje gladi, kretanja i borbe on je preživljavao sa njima. Da bi iz te borbe izašao sa jednom nevjerovatnom energijom, i željom i vjerom, da će se stvoriti novo društvo.

Pri radu u našim diplomatskim predstavništvima on je vidio da nešto škripi, da ne ide sve kako treba i ošetio je, prvi put, da se ta borba za demokratiju dogmatizovala, postala na neki način činovnička disciplina i interes određenih svjetskih centara, kojima se

sve podređuje. Pavle se nije mogao sa podređenošću čovjeka i naroda nikako pomiriti. Pavle je energiju borbe za slobodu, anti-fašističku energiju u suštini nosio do kraja života. Pavlova hrabrost da tu energiju ispoljava bila je istina, istina od koje je polazio. Njega optužuju za dogmatizam, a on je antidogmatičar. Njega optužuju za separatizam, a on je borac za Crnu Goru i njenu slobodu. Njega stalno krivo optužuju. On je stalno bio kriv, a stalno je u pravu. Ali, on nikad nije bio kriv jer je bio sa istinom, jer je istina bila na njegovoj strani, jer je do kraja ostao uspravan, svestran i nepokoriv čovjek. On je utemeljio svoje djelo i život u temelje slobodne Crne Gore. To mogu da kažem, jer sam s njim učestvovao u osnivanju institucija, s njim sam pripremao njegovo veliko djelo, prvo djelo o umjetnosti Crne Gore. Pavle je pritiskan glupostima neznanja u kome smo živjeli, zabludama među njegovim borcima, prijateljima. Pavle je zato često bio nervozan, znao je da bude ljut, ali ljutnju nije nosio trajno. A svi Crnogorci znaju, osobina je to njihova, da se naljute u trenucima muke.

Pavle je ličnost koja je videla sve opasnosti sa kojima ćemo se sučeliti u slobodi. Pavle je odlično govorio o poeziji. Pavle je poetike pjesnika razumio. Ja sam sa Pavlom mogao da razgovaram o bilo kom poetskom problemu. To je začuđujuće koliko je bio svestrano obrazovan čovjek. I kad smo pričali o zamkama koje će nas srijetati u suverenosti, on mi je govorio - „znaš li, to će biti najopasnije vrijeme. I vjeruj ti meni, ta borba za samosvijest, za svijest crnogorsku, koja treba da uslijedi u slobodnoj Crnoj Gori, biće teža od ove borbe koju sad vodimo.“ I mislim da je bio u pravu. Ali, mi i danas nosimo njegovu energiju i znamo da će Crna Gora i iz te krize izaći i da će postati moderna, samosvjesna, slobodna zemlja u svakom pogledu. To će biti pravo oduženje Pavlu Mijoviću i njegovom djelu. On će tada biti srećan kao što je bio srećan u svakoj fazi svoje borbe za istinu, za slobodu, za Crnu Goru, za afirmaciju umjetničkih vrijednosti, bilo da se radi o literaturi, slikarstvu ili nekoj drugoj oblasti.

Hvala vam što ste došli, hvala Pavlu za njegovo veliko djelo koje će ući u trajnu uspomenu, u samosvijest slobodnog crnogorskog bića. Hvala!